

DE TITEL VAN JEZUS

Pilatus had een inscriptie laten maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op: 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks...'

Johannes 19 : 19 en 20a

Gemeente van Christus,

Zo'n inscriptie boven de gehangen kruiseling was niet zo vreemd. Het kwam dikwijls voor dat men de veroordeelde in zo'n opschrift betitelde.

Men noemde dat ook inderdaad een *titulus*, een titel.

Over titels gesproken, wij mensen *houden* wel van titels.

Als wij er een hebben, dan hechten we daar meestal waarde aan.

Daarmee laten we onze waardigheid zien.

Een doctor heeft dan zo dr. voor de naam, een dominee ds., een ingenieur ir.

Wel, zo krijgt ook Jezus van Pilatus zijn titel.

Misschien de twee andere gekruisigden ook wel. Vast wel.

Zoiets als: 'deze man was een roofzuchtig monster'.

Of: 'deze persoon heeft meerdere mensen vermoord.'

Dat was geen titel 'honoris causa', vanwege de eer.

Zo'n inscriptie bedoelde gewoonlijk een *beschuldiging* te zijn.

Daarin werd de reden voor de doodstraf vermeld.

Wel, waarvan is Jezus dan beschuldigd, wat staat er boven *zijn* hoofd?

Uitdagens en ondubbelzinnig staat er dit:

'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden'.

Dat is de beschuldiging!

Geen woord over moord, doodslag of zelfs opstand.

Jezus de Jodenkoning. Niet meer en niet minder.

Die Pilatus, de procurator, landvoogd namens de keizer... wat was hij toch een sluwe, lafhartige rechter.

Hij wist heel goed en zei het meer dan eens: deze mens is onschuldig. Maar om zijn politieke hachje te redden had hij Jezus toch laten geselen en kruisigen.

Nu wil hij achteraf dat joodse gespuis tarten door dit opschrift.

Zijn sarcastisch geest vindt een prachtige betiteling van Jezus.

Uit Nazareth. Dat achterafgat in Galilea.

Een Nazarener – dat is nu de koning van de Joden.

Ha, die Joden toch, wat een koning....

Pilatus is hier de vertegenwoordiger van de Jodenhaters van alle eeuwen.

Heel zijn verachting voor dat volk, heel zijn antisemitisme, ligt verscholen in die uitdrukking: 'Jodenkoning.'

Maar er ligt veel méér in, gemeente.

Pilatus geeft ermee aan hoezeer die koning *mislukt* is, zie maar, hij hangt. Tragische mislukkeling....

Maar hij beseft totaal niet dat hij zelf een *mislukte onderdaan* van de Messias is.

Hij heeft zijn handen in onschuld gewassen, maar in feite is hij verre van onschuldig.

Hij heeft lak aan deze koning. Speelt een vuil spelletje met deze man.

Wat maalt hij om een mensenleven?

Hij moest die gehate, lastige Joden te vriend houden.

En daar moest die Jezus dan maar aan worden opgeofferd.

Zo is deze landvoogd een type van de ongelovige mens.

Hij verstaat niet wat van de Geest van God is.

Hij wil niet buigen, niet breken, niet bekeren of dienen.

Hij wil heersen, oordelen, zichzelf handhaven.

Deze oermenselijke drang naar zelfhandhaving is kenmerkend voor ons, mensen.

Maar we zullen moeten worden een onderdaan van de Here Jezus, wil het wel met ons zijn.||

Laten we ons verder inleven in de woorden van het opschrift, zo sarcastisch bedoeld.

Jodenkoning. Ja, *Jood*. Dat wil Jezus zijn. Zoon van het volk van de Joden. Hij zou met ere de Davidsster hebben willen dragen. Jood.

Maar dan wel in de ware betekenis van dat woord: Jood, Jehude, Juda, d.i. *Godlover*.

Hij wil in alles God loven en zo ook koning van de Joden zijn.

Maar dan op *zijn* manier. Op Gods manier.

Pilatus wil hem beperken tot dat gehate Jodenvolk. Laat deze martelaar dáár maar koning van zijn. Van die Joden.

Van dat provinciale vreemde volkje.

Niet van hem, niet van de wereld.

Van de wereld? Die man die daar hangt? Pilatus denkt er niet eens aan.

Over de wereld regeren heel andere mannen: de caesars, de keizers van Rome. En over een stukje van die wereld regeert hij, Pilatus.

'Koning van de Joden', dat beperkt dus de Heer in zijn koningschap over de ganse aarde.

Zo is dat opschrift ook een ontkenning, een loochening van Christus' eeuwig koningschap.||

Als de Joodse leiders die titel lezen, zijn ze verbijsterd.

Wat een vuile streek van Pilatus. Ze voelen zijn spot. Jezus hun koning?

Ja, dat heeft hij *gezegd*, die Jezus. Maar dat *is* hij in het geheel niet.

De cynische procurator wijkt nu echter niet.

'Wat ik heb geschreven, dat heb ik geschreven.' Basta!

En zo blijft het hangen.

En wij kijken er naar, gemeente.

Titel boven de lijdende Man van smarten.

Wij kennen de tekst via de evangelienschrijvers, via de ogen en gedachten van Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes.

Alle vier is hun dat opschrift opgevallen.

En Johannes vertelt er nog iets bij. Iets opmerkelijks.

Wel te begrijpen dat juist hij dit vermeldt, want de Bijbel vertelt ons dat hij vlak bij het kruis heeft gestaan, samen met moeder Maria.

Hij vermeldt: dat opschrift is geschreven *in drie talen*.

Hoe bijzonder.... Stellig was dat niet de gewoonte.

Drie talen dus. Grieks, Latijn en Hebreeuws.

Drie talen, dat zijn tegelijk drie werelden.

Hebreeuws, dat is de taal van het land.

De taal van de Joden, van Israël.

De taal van de tempel, van de Thora en de profeten en de psalmen.

Taal van de Godsopenbaring.

Van de religie, van de kerk, van het verbond.

Christus wordt veroordeeld in *die* taal, de taal van de godsdienst, van de vromen, in Gods Naam.

Ook de religie zwelgt hem uit, weg met hem...

Grieks, dat is de taal van de beschaving en van de wetenschap.

Boeken schreef je in het Grieks. De taal van Athene en het tempelplein van de Akropolis.

Daarin vertolkten wijsgeren hun diepe gedachten.

Plato, Aristoteles.

De cultuurtaal. Wereldtaal. Ook in die taal wordt Jezus beschuldigd.

Een gekruisigde persoon?

Wat moet een geletterd mens met zo'n vreemde, lijdende Man?

Onredelijke figuur, onwetenschappelijk, onbewijsbaar.

En als je moet kiezen tussen het kruisigen van je verstand en het kruisigen van die man, dan gaat natuurlijk Jezus eraan.

Ook in onze tijd van computers, berekende macroplannen en heersende ratio is Jezus Christus onredelijk.

Velen verlaten hem dan ook.

Halen een kruis (!) door hem, in naam van het gezond verstand.

Man van vroeger, maar nu afgedaan....

Latijn. De taal van Pilatus! De taal van het recht en van de macht.

Van het Forum Romanum, het tempelplein in Rome.

De taal van het westen, van het keizerrijk dat de wereld beheerst.

Taal van de ambtenaren, de regering, van de soldaten en de formulieren.

De dappere taal van het dappere volk.

En van de rechtszaal. Van rechters en griffiers en advocaten.

Hebreeuws: Jezus gekruisigd in naam van de *godsdienst*.

Grieks: Jezus gekruisigd in naam van de *wetenschap*.

Latijn: Jezus gekruisigd in naam van de *overheid*.

Drie talen, samenvattend het denken, beleven en belijden van de hele wereld.

Jezus is gekruisigd, zo zegt dat, *door de wereld*.

Gemeente, het opschrift zou er ook in het *Nederlands* kunnen staan, in onze dialecten, met onze handtekeningen – ja die staan er onder, zoals verwoord in het bekende lijdenslied:

*Ook ik kost hem die slagen,
die smarten en die hoon,
ik doe dat leed hem dragen,
dat riet, die doornenkroon.*

Hebben wij dat al leren zien en erkennen, dat 'ik'?

Of is ons dat te zwaar aangezet?

De heilige Geest leert het ons inzien en belijden: Heer, *ook ik* participeer (neem deel) aan die verwerping van de Heiland, ook ik ben zo, ook ik word in één van die talen sprekend ingevoerd.

Door mijn ongeloof, mijn twijfel, mijn lafheid als het aankomt op geloof en belijden.

Zo is de Here Jezus gekruisigd *dóór de wereld*.||

Maar deze aangebrachte titel predikt tegelijk – wat Pilatus nooit heeft bedoeld – dat Jezus is gekruisigd *vóór de wereld*.

Bedenk, gemeente, dat dit opschrift ons bekend is door de vier evangelisten. Vroege getuigen van het geloof in Christus.

Zij weten in geloof: het opschrift, bedoeld als smaad en spot, bevat de *waarheid*.

Het is alsof Gods Geest Pilatus in de kaart speelde, zoals ook Kajafas een diepe waarheid uitsprak toen hij, onwetend, Jezus aanwees als de plaatsvervangende Borg: *'Het is beter dat één sterft dan dat het hele volk eraan gaat.'*

Ja, de waarheid hangt Jezus boven het hoofd!

Ten eerste *is* hij de Nazarener, dat heeft hij willen zijn, gewoon mens onder de mensen, één met de anderen.

En hij *is* de koning van de Joden, de beloofde Messias – koning van het volk van God. Door de Vader in dat koninklijke ambt gezet.

Nu nog als een spotkoning, straks als de eeuwige Heerser.

Hij gaat zijn zelf gekozen kruisweg, een lijdende Koning, als borg en middelaar.

Er moet immers een volk verzoend worden.

Allereerst zijn Joodse volk, daarbij zijn gekenden over de hele wereld.

Voor hen, voor ons, draagt hij de doornenkroon en bezet hij de kruistoon.

Jezus is een wonderlijke koning, dat zeker.

Naar de gebruikelijke maatstaven heeft hij niets koninklijks.

Pilatus ziet er alleen maar armoede en tragiek in.

De Joden zien hem als een godslasteraar die zijn verdiende loon krijgt.

De Grieken vinden hem maar een dwaas, een onredelijke verschijning.

De Romeinen beschouwen hem als een oproerling, een terrorist.

En wij?

Wanneer de schors van onze opvoeding en het vernis van onze traditie wegvallen, verdwijnt zo gauw deze koning als vreemd, voorbij, afgedaan, een mislukking, een vergissing.

Zo denken vandaag velen,

Maar vergis u niet voor de eeuwigheid, gemeente: hij is wat de inscriptie zegt, Jezus Christus, de koning van de Joden, ja, en ook van de wereld.

En heel persoonlijk: hij wil ook onze, ook uw, jouw koning zijn.

Andersom gezegd: wij moeten, wij mogen, zijn onderdaan zijn, zijn burger, zijn kind.

Zijn we dat?

Hij *vraagt* van ons *ons* leven, ons hart.

Hij *gaf* voor ons *zijn* hart en leven. Totaal.||

Let in deze veertigdagentijd nog eens op de *armen* van de Here Jezus.

Zij *vangen alles op*: onze zonde, onze pijn, onze radeloosheid, onze hel, ons gericht.

Maar ze gaan *ook alles geven*, die armen worden uitnodigende armen, zegenende armen: ik doe het voor jou, kom tot mij, laat je zegenen, laat u met God verzoenen.

Door mij.

Laat u inlijven in het volk van de Joden, Gods volk.

In Israël ingelijfd!

Koning Jezus aan het kruis: hij is (schrijft later Paulus) voor de Joden een ergernis, voor de Grieken een dwaasheid. Helaas.

Ja, maar voor Joden, Grieken en Romeinen en voor de hele wereld een *keuze* : kies hem als de koning van uw hart.

Laat Gods Geest u bewegen tot erkenning van schuld en tekort.

Wie daardoor bewogen is kan niet meer om Jezus heen, kan niet meer van hem los.

Zonder hem ben je verloren en dat weet je: ik kan hem niet missen.

Ik verga zonder hem.

Welnu: hij wil voor de hele wereld weten: *ik ben er voor u.*

Zeg het maar tegen Jezus: *'Mijn koning en mijn God.'*

Maak die keus. Dat mag en dat kan.

Wat kan dat een rust, een liefde, een stille vrede in je geven.

Dit te weten: Jezus is ervoor gegaan, tot aan het kruis, voor een wereld verloren in schuld, *ook voor mij*. Verzoening.

En die verzoening is niet alleen voor mij, enkeling, maar voor de mensen van de hele wereld beschikbaar, welke taal zij ook spreken.

Ook dat is de preek van die drie wereldtalen.

Hebreeuws, Koning Jezus is er voor de Joden, voor de kerkmensen.

Meester over de godsdiensten, de religies, die hij achter zich laat en overwint totdat allen hem aanbidden.

Grieks, Koning Jezus is er voor de niet – Joden (de gojim), ook voor de knappe koppen en de denkers, de wetenschappers. Hoe hoge vlucht de wetenschappen ook nemen, zij brengen geen rust in je *ziel*, de angsten nemen zij niet weg.

Christus wel, hij brengt waarheid en wijsheid in ons leven.

Latijn: Koning Jezus is er voor de bazen, de machthebbers, de parlementariërs, de regeringen.

Meester over alle machten die hem eens zullen zien in zijn heerlijkheid.

“Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.”

En de heilige Geest zal het waarmaken:

De wereld is gewonnen door woord en geest.

Zoals het is begonnen met Pinksterfeest,

zoals in alle talen het is verstaan,

zo zal het zich herhalen van nu voort – aan.

(LvdK 251:1)

In de *talenschande* van Golgotha wordt als het ware voorbereid het *talenvonder* van Pinksteren en de *taleneenheid* van de nieuwe aarde en de nieuwe hemel.

Niet onze parmantige zelfhandhaving, maar onze eenvoudige overgave aan Jezus Christus maakt ons tot onderdaan van zijn koninkrijk.

In het voetspoor van mensen als Thomas, de twijfelaar, die hem ineens zag en uitriep: *mijn Heer en mijn God!*

Sluit u maar voor het eerst of opnieuw bij hem aan en belijd het mee:

Here Jezus, u koos voor mij en liet u voor mij kruisigen, ik dank u , Heer, ja – u kiest mijn hart eeuwig tot zijn koning.

Amen.